

Rozdělení plemen drůbeže

1. Plemena autochtonní

České husy, české husy chocholaté, české slepice, šumavanky, zdrobnělé české slepice, zdrobnělé šumavanky, mosetky, české krůty.

2. Plemena lokálně adaptovaná, hospodářsky významná

Leghornky americké, vlašky koroptví, vlašky rodoobarvé, plymutky bílé, hempšírky měděně červené, amroksky krahujcovité, australky černé, sasexky bílé světle kolumbijské, rodajlendky červené, barneveldky dvojplemované, maransky černé měděněkrké, velsumky rezavě koroptví, zdrobnělé velsumky rezavě koroptví, zdrobnělé vyandotky bílé, zdrobnělé plymutky bílé.

3. Plemena ostatní

Rozdělení chovů drůbeže

Kategorie chovů	Evidenční místo	Zdroj kroužků	Uznávací řízení: žádost – provádí	Výstavní povinnost	Koordinace šlechtění	Vedení záznamů chovatelem	Vedení rodokmenů chovatelem	Vedení vedlejší plem. knihy
Běžné	ZO	ZO	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Evidované	OV	ZO	OV – evidenční	Krajská výstava	ne	ano	ne	ne
Rozmnožovací	OV	ZO	OV - hodnotitel	Krajská výstava	ne	ano	ne	ne
Přípravné	Klub	Klub	Klub - hodnotitel	Klubový svod	Klub	ano	ano	Klub
Plemenné	Klub	Klub	Klub – hodnotitel	Klubový svod	Klub	ano	ano	Klub
Šlechtitelské	Klub	Klub	Klub – hodnotitel	Klubový svod	Klub	ano	ano	Klub
Genetické zdroje	Klub	Klub	VÚŽV – hodnotitel	Klubový svod	Klub	ano	ano	Klub
Specifické	ÚOK	ZO	ÚOK – hodnotitel	Určená výstava	ÚOK	ano	ne	ne

Charakteristika a poslání jednotlivých kategorií chovů

Běžné chovy

Jedná se o základní kategorii chovů, které nejsou zahrnuté do žádného společného systému plemenářské práce. Zvířata v těchto chovech musí být označena registračními kroužky distribuovanými ČSCH. Plemenářské využití zvířat, rozsah vedení chovatelských záznamů a hodnocení zvířat jsou pouze záležitostí jejich majitelů. Pro rozšiřování zvířat z těchto chovů k dalším chovatelům nejsou stanovena žádná pravidla ani početní limity.

Evidenčně jsou běžné chovy v ČSCH vedené jen jako součást přehledů chovaných plemen, rázů a počtů chovných zvířat, které se zjišťují v rámci každoroční evidence členů ČSCH pro potřeby statistiky. Uváděné údaje členů o těchto chovech ČSCH nijak neproověruje, ani o nich neposkytuje navenek žádné informace.

Prvotním evidenčním místem těchto chovů je ZO ČSCH. Zpracované sumáře jsou dále předávány po linii OV – ÚOK.

Evidované chovy

V této kategorii mohou být evidovány pouze chovy plemen a rázů, které jsou uvedené v aktuálním seznamu plemen a rázů uznaných v ČR. Zaevidování se provádí výhradně na základě žádosti jejich majitelů a doložení jejich reálné existence vystavením nejméně 4 zvířat na krajské, případně jiné určené regionální výstavě. Zvířata v těchto chovech musí být označena registračními kroužky distribuovanými ČSCH a majitelé chovů jsou

povinni vést jejich seznamy. Plemenářské využití zvířat a vedení dalších chovatelských záznamů jsou pouze záležitostí jejich majitelů, žádoucí je však alespoň vedení rodokmenů a provádění hromadné kontroly snášky. Tyto chovy nejsou zahrnuté do žádného společného systému plemenářské práce a pro rozšiřování zvířat z těchto chovů k dalším chovatelům nejsou stanovena žádná pravidla ani početní limity.

Příjemcem žádostí chovatelů o zaevidování a prvotním evidenčním místem těchto chovů je OV ČSCH. Zpracované sumáře zaevidovaných chovů předává OV každoročně ÚOK.

Žádosti o zaevidování (prodloužení platnosti) chovu musí být potvrzené ZO a podané na OV každý rok do 31.7. Při nepodání žádosti v tomto termínu, ale také při nesplnění výstavní povinnosti v daném roce, platnost evidence chovu ke dni 31.12 skončí.

Seznamy evidovaných chovů zveřejňuje ČSCH na počátku každého roku na internetových stránkách svazu.

Rozmnožovací chovy

Tyto chovy jsou specifickou kategorií chovů k produkci násadových vajec pro společné, většinou komerční líhně, které bez uznání těchto chovů nemohou být provozovány. Uznávací řízení se provádí každoročně přímo v chovech. Zvířata v nich musí být označena registračními kroužky distribuovanými ČSCH a majitelé chovů jsou povinni vést jejich seznamy. V chovech musí být zařazeni nepřibuzní kohouti, v rámci možnosti pocházející především ze šlechtitelských a plemenných chovů. Z chovatelské evidence je povinné jen vedení seznamů zvířat a provádění hromadné kontroly snášky.

O provedení uznávacího řízení těchto chovů žádá provozovatel líhně, který od nich odebírá násadová vejce. Příjemcem žádosti je OV ČSCH v příslušném regionu, který pověří provedením uznávacího řízení některého z hodnotitelů drůbeže. Termín pro předání žádosti o uznání chovů hodnotiteli je každoročně do 31.7.

Po provedení uznávacího řízení předá hodnotitel uznávací protokoly jednotlivých chovů provozovateli líhně a zpracovaný sumář všech chovů napojených na danou líheň zašle OV ČSCH a také ÚOK.

Přípravné chovy

Přípravné chovy jsou předstupněm pro chovy plemenné a šlechtitelské v případech, kdy u zařazovaných chovných zvířat nejsou známy původy. Platí pro ně všechny podmínky, jako pro chovy plemenné a šlechtitelské, s výjimkou druhé podmínky (doložení kompletního rodokmenu zvířat minimálně do 2. generace předků). Postupným doplněním původu zvířat do druhé generace se přípravný chov stane v rámci dalšího uznávacího řízení chovem plemenným nebo šlechtitelským.

Plemenné chovy

Posláním plemenných chovů je realizace šlechtění v rozsahu stanoveném Směrnicí pro kontrolované chovy čistokrevných plemen drůbeže a produkce chovných zvířat se známým původem (rodokmenem) alespoň ze strany jednoho z rodičů (zpravidla otce). Namísto druhého rodiče může být v rodokmenech uveden konkrétní kmen. Mohou produkovat i násadová vejce a mláďata.

Chovná zvířata i jejich odchovy musí být v plemenných chovech označena registračními kroužky distribuovanými ČSCH a vedena v seznamech odděleně podle jednotlivých kmenů. Chovy musí mít zpracován harmonogram šlechtění a vést o něm průkaznou evidenci. Předmětem šlechtění všech plemen jsou znaky exteriéru stanovené standardem. U několika vybraných plemen se specifickými vlastnostmi jsou předmětem šlechtění i tyto vlastnosti. U plemen zařazených do skupiny 2 musí být šlechtěna také užitkovost, což znamená nutnost provádění individuální, nebo alespoň skupinové kontroly snášky a následné selekce.

Předpokladem pro uznání plemenných chovů je splnění některých níže uvedených podmínek, které jsou však podrobněji rozvedené ve Směrnicí pro kontrolované chovy:

První podmínkou pro uznání těchto chovů je zařazení daného plemene a rásu v aktuálním seznamu plemen a rásů uznaných v ČR.

Druhou podmínkou je kompletní rodokmen chovných zvířat minimálně do 2. generace předků.

Třetí podmínkou je minimální početnost populace, zabezpečující její životaschopnost a umožňující její šlechtění.

Čtvrtou podmínkou je možnost zapojení těchto chovů do klubového (nebo jiného obdobného) systému koordinované plemenitby.

Pátou podmínkou je každoroční povinné vystavení určeného počtu mladých zvířat na svodu odchovu, pořádaného jako součást klubové (nebo jiné určené) výstavy.

Příjemcem žádostí chovatelů o uznání plemenných chovů a jejich prvotním evidenčním místem je příslušný klub, nebo jiný subjekt pověřený gescí šlechtění daného plemene (příjemcem žádostí chovatelů plemen, pro která není ustaven klub ani není žádný subjekt pověřený gescí šlechtění, je Plemenná kniha drůbeže na sekretariátu ČSCH v Praze). Klub pak předá žádost o provedení uznávacího řízení, doplněný seznamem těchto chovů, hlavnímu hodnotiteli drůbeže pro dané plemeno a to nejpozději do 31.7. Ten po skončení uznávacího řízení vydá chovatelům uznávací protokoly a zpracovaný sumář všech uznaných chovů zašle klubu a také ÚOK.

Podrobné podmínky pro plemenné chovy uvádějí **Směrnice pro kontrolované chovy čistokrevných plemen drůbeže a Rámcové metodiky pro šlechtění čistokrevných plemen drůbeže v kontrolovaných chovech.**

Seznamy plemenných chovů zveřejňuje ČSCH na počátku každého roku na internetových stránkách svazu.

Šlechtitelské chovy

Poslání šlechtitelských chovů je obdobné jako u chovů plemenných. Na rozdíl od chovů plemenných však provádějí individuální šlechtění, jehož součástí je i kontrola dědičnosti a u plemen zařazených do skupiny 2 výhradně individuální kontrola snášky. Produktem šlechtitelských chovů jsou tedy chovná zvířata se známým původem (rodokmenem) ze strany obou rodičů a oproti chovům plemenným také s některými dědičně více stabilizovanými znaky a vlastnostmi.

Ostatní povinnosti šlechtitelských chovů, podmínky pro jejich uznání a další organizační záležitosti jsou stejné jako u chovů plemenných.

Podrobné podmínky pro šlechtitelské chovy uvádí ***Směrnice pro kontrolované chovy čistokrevných plemen drůbeže a Rámcové metodiky pro šlechtění čistokrevných plemen drůbeže v kontrolovaných chovech.***

Seznamy šlechtitelských chovů zveřejňuje ČSCH na počátku každého roku na internetových stránkách svazu.

Chovy genetických zdrojů

Jsou specifickou kategorií kontrolovaných chovů pro, jejichž evidenci, uznávání a provozování platí zvláštní předpis. Poslání těchto chovů, stejně jako většina jejich práv a povinností jsou obdobné plemenným a šlechtitelským chovům.

Podrobné podmínky pro chovy genetických zdrojů uvádějí ***Metodiky uchování genetických zdrojů zvířat*** vydané pro jednotlivá plemena.

V současnosti jsou v této kategorii zahrnuta pouze tři autochtonní plemena – České slepice zlaté kropenaté, České husy a České husy chocholaté.

Seznamy chovů genetických zdrojů zveřejňuje ČSCH na počátku každého roku na internetových stránkách svazu.

Specifické chovy

Posláním těchto chovů je různá specifická a časově omezená činnost, např. šlechtění nového plemene nebo rásu, regenerace již existujícího plemene. Náležitosti těchto chovů, podmínky pro jejich uznání, povinnosti a výstupy z těchto chovů stanovuje ÚOK pro jednotlivé chovy individuálně po dohodě s jejich majiteli a v závislosti na jejich poslání. Evidence těchto chovů a vyhodnocování výsledků jejich činnosti probíhá po linii majitel chovu – ÚOK, zpravidla se zapojením některého konkrétně určeného hodnotitele.

Plemenná kniha drůbeže **Ústřední odborná komise chovatelů drůbeže**

Směrnice **pro kontrolované chovy čistokrevných plemen drůbeže**

Tato směrnice upravuje podmínky pro přihlašování, uznávání a provozování kontrolovaných chovů čistokrevných plemen všech druhů drůbeže.

I. Poslání kontrolovaných chovů a jejich stručná charakteristika

Posláním kontrolovaných chovů je cílevědomé šlechtění a produkce registrovaných chovných zvířat se známým původem (rodokmenem) a v porovnání s širšími populacemi plemen i s kvalitativně vyššími a dědičně více ustálenými znaky a vlastnostmi.

Tyto chovy mohou kromě chovných zvířat produkovat bez jakýchkoliv omezení i násadová vejce a mláďata. Z důvodu nemožnosti jejich přesné identifikace k nim však nemohou vydávat žádné rodokmeny ani potvrzení o jejich původu.

Jednotlivé chovy jsou součástí uceleného systému šlechtění, v jehož rámci je společně realizována cílevědomá řízená, nebo alespoň koordinovaná plemenitba. Chovy musí mít zpracován harmonogram šlechtění a o jeho průběhu a výsledcích vést průkaznou evidenci, stanovenou diferencovaně pro jednotlivé kategorie chovů. Zvířata v chovech jsou rozdělena do kmenů, které tvoří 1 samec a různý počet samic.

Předmětem šlechtění všech plemen jsou znaky exteriéru stanovené standardem. U plemen zařazených do skupiny 2 – hospodářsky významná plemena (leghornky americké, vlašky

koroptví, vlašky rodoobarvé, plymutky bílé, hempšírky měděně červené, amroksky krahujcovité, australky černé, sasexky bílé světle kolumbijské, rodajlendky červené, barneveldky dvojlemované, maransky černé měděněkrké, velsumky rezavě koroptví, zdobnělé velsumky rezavě koroptví, zdobnělé vyandotky bílé, zdobnělé plymutky bílé) je povinně předmětem šlechtění také užitkovost, což pro chovatele znamená nutnost provádění a vyhodnocování kontroly snášky. U menšího počtu vybraných plemen jsou prioritním předmětem šlechtění i další důležité specifické znaky nebo vlastnosti uvedené v jejich standardu. Jedná se např. o specifické zbarvení skořápky u maransek nebo araukan, nebo třeba o kvokavost spojenou s výrazným mateřským pudem u hedvábničkůk.

II. Rozdělení kontrolovaných chovů a základní odlišnosti chovů jednotlivých kategorií

Kontrolované chovy se dělí do dvou kategorií:

1. Přípravné chovy - PŘCH
2. Plemenné chovy - PCH
2. Šlechtitelské chovy - ŠCH

Přípravné chovy

Přípravné chovy jsou předstupněm plemenných a šlechtitelských chovů. Zřizují se pouze v případech, kdy zařazovaná chovná zvířata nemají známý původ (rodokmen) a to na dobu, pokud se rodokmen jejich potomků postupně nedoplní. V ostatním pro ně platí stejná kritéria jako pro chovy plemenné nebo šlechtitelské.

Plemenné chovy

Plemenné chovy jsou nižším stupněm kontrolovaných chovů. Chovná zvířata z těchto chovů musí mít známý původ (rodokmen) alespoň ze strany jednoho z rodičů (zpravidla otce), namísto druhého rodiče může být v rodokmenech uveden konkrétní kmen.

Základem plemenných chovů je samičí materiál pocházející především z vlastního chovu. Do chovů jsou v rámci koordinované plemenitby zařazování zpravidla nepřibuzní nebo jen vzdáleně příbuzní plemenici se známým původem, přednostně pocházející z jiných kontrolovaných chovů.

V plemenných chovech plemen šlechtěných pouze na exteriér může být sestaven pouze jeden kmen. U plemen šlechtěných i na užitkovost (uvedených v článku I), musí být v chovu nejméně tři kmeny. Dva kmeny mladších zvířat, u kterých je prováděna skupinová kontrola snášky a jeden kmen starších zvířat s prověřenou užitkovostí k produkci chovných zvířat.

Ustájení chovných zvířat, způsob líhnutí mláďat, jejich odchov a značení do doby kroužkování registračními kroužky, musí umožňovat identifikaci potomstva alespoň po jednotlivých otcích.

Šlechtitelské chovy

Šlechtitelské chovy jsou vyšším stupněm kontrolovaných chovů a nejvyšší kategorií v celkové hierarchii chovů. Jejich poslání je obdobné jako u chovů plemenných. Na rozdíl od nich je však jejich činnost založena na individuálním šlechtění, jehož součástí je i kontrola dědičnosti. Produktem šlechtitelských chovů jsou proto chovná zvířata nejen se známým původem (rodokmenem) ze strany obou rodičů, ale oproti chovům plemenným také s více prošlechtěnými, důkladněji prověřenými a dědičně více stabilizovanými znaky a vlastnostmi.

Základem šlechtitelských chovů je samičí materiál pocházející především z vlastního chovu. Do chovů jsou v rámci koordinované plemenitby zařazování plemenici se známým původem, přednostně pocházející z jiných kontrolovaných chovů. V odůvodněných případech může být využívána i užší příbuzenská plemenitba.

Šlechtitelský chov musí mít nejméně dva oddělené kmeny. Kmen mladých zvířat, u kterých je prováděna kontrola dědičnosti a u plemen šlechtěných i na užitkovost (uvedených v článku I), také individuální kontrola snášky a druhý kmen starších, prověřených zvířat různého věku, k produkci chovných zvířat.

Ustájení chovných zvířat, způsob líhnutí mláďat, jejich odchov a značení do doby kroužkování registračními kroužky, musí umožňovat identifikaci potomstva po obou rodičích.

III. Podmínky pro uznání kontrolovaných chovů

a) Plemeno (rás) musí být zařazeno v aktuálním seznamu plemen a rásů uznaných v ČR.

b) Počet zvířat, skladba a kvalita plemenářsky evidované populace plemene (rázu) musí zabezpečovat jeho životaschopnost a umožňovat jeho další šlechtění. Minimální počet chovných zvířat v evidované populaci je obecně stanoven na 100 kusů, z toho alespoň 30 kusů samčího pohlaví. Ve výjimečných případech lze za přesně stanovených podmínek tyto nutné počty na přechodnou dobu snížit, ne však na méně než 30 kusů, z nichž musí být alespoň 10 samčího pohlaví.

c) Chovy musí být po uznání zapojené do klubového (nebo jiného obdobného) systému řízené nebo koordinované plemenitby se vzájemnou spoluprací jednotlivých chovatelů. V určitých případech může tuto podmínku plnit i jediný chov s dostatečným počtem chovných kmenů.

d) Struktura chovů: jednotlivé chovy musí být rozdělené do kmenů (rodin) – poměr samců a samic v kmenech od 1:1 do 1:15, v závislosti na konkrétním druhu a plemeni. Pro evidenci kmenů je pro všechna plemena a všechny chovy stanovený jednotný systém značení. V tomto systému je každému chovateli přidělen trvalý kód sestávající ze dvou písmen z jeho příjmení (kód přiděluje příslušný Klub). Tímto kódem, doplněným pořadovým číslem kmene a rokem jeho založení, pak chovatel značí postupně všechny kmeny, které ve svém chovu sestaví.

Příklad: chovateli Dvořákovi je přidělen kód DV. Na podzim roku 2015 založí 1. kmen, který označí DV-01/15; na podzim roku 2016 založí 2. kmen, který označí DV-02/16.

V odůvodněných, spíše výjimečných případech, lze praktikovat i jiné struktury chovů (např. oddělené umístění samců a individuální připařování samic). Tyto případné výjimky však nesmí narušovat zavedený systém šlechtění a proto je lze praktikovat pouze po dohodě s koordinátorem šlechtění plemene.

e) Chovatel:

- musí chovat plemeno, u kterého žádá o uznání kontrolovaného chovu nejméně:

0 roků u přípravného chovu (může se jednat i o začínajícího chovatele)

1 rok u plemenného chovu,

2 roky u šlechtitelského chovu;

- musí akceptovat rozhodnutí a opatření subjektu pověřeného koordinací šlechtění plemene;

- musí respektovat rozhodnutí pověřeného hodnotitele související s uznáním chovu;

- musí být schopen vést chovatelskou evidenci stanovenou pro danou kategorii chovů;

- musí mít přiměřené znalosti o chovu drůbeže a potřebách chovaného plemene;

- musí znát standard plemene tak, aby byl schopen sám provádět alespoň základní selekci;

- musí mít pro zvířata vytvořené podmínky odpovídající druhu drůbeže a rozsahu chovu;

- musí zvířatům zabezpečit výživu umožňující produkci kvalitních násadových vajec;

- musí každoročně předvést vzorek mladých zvířat na určeném svodu odchovu

f) Chovná zvířata:

- musí být označena neporušenými a nesnímatelnými registračními kroužky stanoveného typu, velikosti a odpovídajícího ročníku, distribuovanými ČSCH;

- musí být zaevidována v plemenné knize a jejich rodokmen musí obsahovat kompletní údaje minimálně do 2. generace předků (kromě chovů přípravných, kde není původ známý). V případě zařazení chovných zvířat ze zahraničí platí stejná podmínka, tedy potvrzený rodokmen jednoznačně prokazující zaevidování daného zvířete v tamním centrálním registru zvířat (obdobě naší plemenné knihy);
- pro zařazení do chovu musí splňovat požadavky standardu minimálně ve třídě DB. V odůvodněných případech může hodnotitel rozhodnout i o zařazení zvířete třídy US.

IV. Postup při přihlašování kontrolovaných chovů

Uznávací řízení kontrolovaných chovů se provádí každoročně v podzimním období a má platnost pro následující kalendářní rok.

Zájemci o uznání chovů musí podat písemnou žádost nejpozději do 15.7. V žádosti musí uvést plemeno, rás a požadovanou kategorii chovu. Příjemcem žádostí je příslušný Klub (nebo jiný subjekt pověřený gescí šlechtění daného plemene). Klub (pověřený subjekt) pak předá žádost o provedení uznávacího řízení, doplněný seznamem těchto chovů, hlavnímu hodnotiteli drůbeže pro dané plemeno a to nejpozději do 31.8.

Žádosti o uznání chovů plemen pro která není ustaven Klub a jejichž šlechtěním není v dané době pověřený ani žádný jiný subjekt, lze zaslat ve stejném termínu (do 15.7.) poštou na adresu: *ČSCH, Plemenná kniha drůbeže, Maškova 3, 182 53 Praha 8 – Kobylisy*, popřípadě e-mailem, na adresu: *drubez@cschdz.eu*. Tito žadatelé musí v žádosti navíc uvést, jakým způsobem předpokládají splnit podmínku uvedenou v článku III, bodě c), to znamená zapojení svého chovu do systému koordinovaného šlechtění plemene. Bez splnění této podmínky nemohou být chovy uznány.

Žádost o prodloužení platnosti kontrolovaného chovu je třeba podávat na stejné adrese každoročně nejpozději do 15.7. Chovy, které v tomto termínu žádost nepodají, budou automaticky k 31.12. daného roku zrušeny.

V. Provádění uznávacího řízení kontrolovaných chovů

U plemen pro která jsou ustavené chovatelské Kluby, jsou za uznávání kontrolovaných chovů zodpovědní hlavní hodnotitelé určené pro jednotlivé Kluby. Mohou je provést sami, nebo pověřit provedením jiné hodnotitele. U ostatních plemen přiděluje chovy jednotlivým hodnotitelům ÚOK. Při delegování hodnotitele, který bude uznávací řízení provádět, je z ekonomických důvodů nutné brát zřetel také na vzdálenost místa bydliště hodnotitele od místa, kde se uznávací řízení provádí.

Uznávací řízení se provádí každý rok přímo v chovech. Jestliže v některém roce není v chovu prováděna žádná obměna, nebo je prováděna jen velmi malá obměna chovných zvířat, lze provést zjednodušené uznávací řízení i bez návštěvy tohoto chovu. V těchto případech se uznávací řízení provádí na klubové (nebo jiné určené výstavě), kde musí tito chovatelé vystavit stanovený vzorek zvířat z odchovu daného roku a dále předvést k hodnocení všechny jedince, které předpokládají nově zařadit do chovu. Současně s tím musí předložit i písemné podklady potřebné k vyhodnocení uplynulého roku a k prodloužení platnosti chovu. Uvedený zjednodušený způsob uznávacího řízení však může být v jednom chovu realizován nejvýše po dobu tří po sobě následujících let a nejpozději každý čtvrtý rok musí být provedeno kompletní uznávací řízení přímo v chovu. Rozhodnutí o způsobu provedení uznávacího řízení v daném roce vychází vždy z aktuální situace v jednotlivých chovech a je plně v pravomoci konkrétního hodnotitele.

Před provedením uznávacího řízení v chovu si chovatelé provedou sami předběžný výběr nových zvířat, která předpokládají zařadit do chovu a na jednotlivých tiskopisech zpracují pro hodnotitele jejich seznamy, samostatné dle jednotlivých kmenů. Tyto skupiny zvířat pak umístí odděleně k provedení vlastního hodnocení. Při něm hodnotitel posoudí

podrobně ve všech šesti pozicích všechna nově zařazovaná zvířata. U starších (již dříve uznaných) zvířat provede orientační prohlídku jejich aktuálního stavu, přičemž se zaměří zejména na vady, jejichž výskyt je vázán na vyšší věk zvířat, dále na výskyt ektoparazitů, zdravotní stav a kondici. Po posouzení zvířat vyhodnotí údaje z plemenářské evidence vedené chovatelem, které konfrontuje s výsledky posouzení. Nakonec rozhodne o definitivním sestavení jednotlivých kmenů, v případě potřeby doporučí provedení některých plemenářských opatření a předá chovateli **Protokol o uznání kontrolovaného chovu**.

Po skončení uznávacího řízení ve všech chovech zpracují hodnotitelé sumáře všech uznaných chovů a společně s kopiemi protokolů z jednotlivých chovů je předají příslušnému subjektu, který je k hodnocení pověřil (hlavní hodnotitelé Klubu; ostatní hodnotitelé hlavnímu klubovému hodnotiteli). Kopie těchto sumářů, obsahující soupis zvířat s detailním hodnocením, zašlou ještě ÚOK.

VI. Úhrada nákladů uznávacích řízení

Provedení uznávacích řízení je zpoplatněno. Vlastní provedení uznávacího řízení hradí majitel chovu a to i v případech, kdy chov nakonec nebyl z důvodu nesplnění stanovených podmínek, nebo neodpovídající kvality zvířat, uznán.

Poplatek za provedení uznávacího řízení v chovu je počínaje rokem 2017 stanoven na 600,- Kč + 8,- Kč za každé zvíře hodnocené v rámci tohoto řízení. Tento poplatek vybere na místě hodnotitel, který uznávací řízení provádí.

Provedení zjednodušeného uznávacího řízení na určené výstavě je zpoplatněno poloviční částkou, tedy 300,- Kč a za posouzení jednotlivých zvířat se neplatí. Tento poplatek vybere od chovatelů klub a úhrnnou částku za všechny uznávané chovy následně uhradí hodnotiteli.

Cestovní náhrady vyplacené hodnotitelům v souvislosti s prováděním uznávacích řízení majitelé kontrolovaných chovů nehradí. Tyto jsou hrazené z rozpočtu sekce chovatelů drůbeže ČSCH a jsou tedy vlastně finančním příspěvkem poskytovaným svazem nepřímo majitelům těchto chovů.

VII. Závěrečná ustanovení

Základním předpisem upravujícím chov hospodářských zvířat, mezi která patří i drůbež, je zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat, ve znění pozdějších předpisů (tzv. plemenářský zákon). Organizací pověřenou jeho aplikací v chovech čistokrevné drůbeže je ČSCH – Plemenná kniha drůbeže (PKD).

V rámci svých pravomocí PKD pak pověřuje šlechtěním jednotlivých plemen jiné svazové subjekty (zpravidla kluby) sdružující chovatele těchto plemen. Ty tím získávají poměrně značné pravomoci pro řízení nebo koordinaci šlechtění, které uplatňují zejména v uznaných kontrolovaných chovech, ale současně také přebírají i značný podíl odpovědnosti za dosažené výsledky. Ve své činnosti vycházejí z **Rámcových metodik pro šlechtění čistokrevných plemen drůbeže v kontrolovaných chovech**, které si mohou přiměřeně přizpůsobit podle svých aktuálních podmínek a momentální situace ve šlechtění. Součástí této jejich činnosti je také vedení pobočných plemenných knih (PPK) a vydávání rodokmenů. Všichni majitelé kontrolovaných chovů jsou pak povinni stanovená opatření těchto koordinátorů šlechtění respektovat.

Uznáním kontrolovaných chovů však vznikají jejich majitelům i některé další povinnosti, zejména:

- umožnit vstup do chovu určeným hodnotitelům, funkcionářům subjektu pověřeného koordinací šlechtění (zpravidla Klubu), funkcionářům Rady PKD a ÚOK. Dále pracovníkům

MZe, Plemenářské inspekce a Státní veterinární správy, případně jiným orgánům po předložení konkrétního pověření;

- předvést stanovený počet zvířat na vybraných výstavách, bonitacích a svodech;
- na vyzvání zaslat určený počet vajec k provedení nezávislé kontroly do testovací stanice;
- na vyzvání poskytnout vzorek biologického nebo genetického materiálu s příslušnou dokumentací, vyžádaný prostřednictvím koordinátora a po uzavření příslušné písemné dohody.

- *Autor: Ivan Pavel*
- *Projednáno na zasedáních Ústřední odborné komise chovatelů drůbeže ČSCH ve dnech 22. 7. 2017 a 9. 9. 2017.*
- *Projednáno a schváleno Radou Plemenné knihy drůbeže dne 23. 11. 2017*
- *Tímto zároveň pozbývá platnost dosavadní směrnice z roku 2014.*

Seznam hodnotitelů drůbeže (pro každý rok aktualizuje RPKD)

J. Bayer, P. Dvořák, Z. Dráb, V. Eisenreich, M. Hradec, P. Hrubeš, M. Jarkovský, T. Jokiel, J. Kalaš, J. Kaštovský, R. Konrád, J. Král, M. Loukota, V. Nedělka, J. Novák, I. Pavel, I. Prombergerová, J. Šedivý, M. Uher, J. Vilhelm

Dvacet hodnotitelů s oprávněním k provádění uznávacích řízení kontrolovaných chovů všech druhů a plemen drůbeže (s výjimkou chovů genetických zdrojů, jejichž uznávání řeší příslušné *Metodiky*). Pro uznávací řízení chovů členů klubů jsou vybráni hlavní hodnotitelé (uvedení v tabulce), kteří jsou zodpovědní za provedení uznávacích řízení v jednotlivých klubech. Uznávací řízení mohou provést sami, nebo pověřit provedením jiného hodnotitele z výše uvedeného seznamu.

Seznam hodnotitelů pro kluby chovatelů drůbeže

Číslo	Klub chovatelů (kurzíva = nyní formálně neustavený)	Hlavní hodnotitel	Další doporučení hodnotitelé
1	Araukany	I.Prombergerová	J. Kalaš, I. Pavel, T. Jokiel
2	Australky	J. Král	J. Šedivý, M. Jarkovský
3	Barneveldky	J. Král	V. Nedělka, P. Dvořák
4	České husy	I. Pavel	J. Kalaš, M. Jarkovský, J. Bayer, Z. Dráb
5	České slepice	I. Pavel	J. Kalaš, M. Jarkovský, P. Hrubeš
6	Hamburčanky	J. Novák	M. Hradec, R. Konrád
7	Hempšírky	M. Uher	V. Nedělka, I. Pavel, P. Dvořák
8	Krůty a perličky	Z. Dráb	J. Kalaš, I. Pavel
9	Leghornky	J. Bayer	J. Kalaš, M. Jarkovský
10	Maransky	J. Vilhelm	P. Hrubeš, J. Král
11	Plymutky	T. Jokiel	P. Hrubeš, J. Kalaš, J. Král,
12	Rodajlendky	J. Novák	T. Jokiel, J. Král
13	Rousné zakrslé	R. Konrád	I. Prombergerová, T. Jokiel, V. Eisenreich
14	Sasexky	P. Dvořák	J. Bayer, J. Král
15	Sebritky	I. Pavel	J. Kalaš
16	Šumavanky	J. Kalaš	I. Pavel, M. Jarkovský
17	Velsumky	J. Král	P. Hrubeš, I. Prombergerová
18	Vlašky	J. Kalaš	M. Loukota, M. Jarkovský
19	Vyandotky	P. Hrubeš	J. Král, I. Prombergerová
20	Zakrslé a smaragd. Kachny	M. Uher	I. Pavel, V. Nedělka, J. Vilhelm, J. Šedivý
21	<i>Křepelky</i>	V. Nedělka	P. Dvořák, I. Prombergerová
22	<i>Chocholátá plemena kura</i>	M. Hradec	R. Konrád, P. Dvořák
23			